

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Detectio Nvgarvm Lvtheri, Cvm Declaratione Veritatis
Catholicae, Et Confvtatione Dogmatvm Lvtheranorvm**

Bundere, Jan van den

Louanij, 1551

Quomodo cognoscitur verus & germanus scripturæ sensus. cap. xx.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35621

QVOMODO AGNOSCETVR

Et suorum argumentorum vim putant esse,
vel Iosue Clipeo impatibilem.

*Quomodo agnoscetur verus & germanus
scripturae intellectus. CAP. XX.*

2. Pet. 3.

PHILOMATHES Petrus dicit quod
in epistolis diui Pauli sint quaedam diffi-
cilia intellectu, quae indocti & instabiles
deprauant sicut & caeteras scripturas, ad suam
ipforum perditionem. Et eo elogio nos no-
tare contendis. Nos verò ediuerso dicimus
vos scripturam contorquere in vestram sente-
tiam. Vbi ergo venabimur verum ac germa-
num scripturae intellectum?

ORTHODOXVS Pro me respondeat ti-
bi Augustinus de doctrina Christiana libro
tertio cap. 26. Obscura inquit loca scripturae
locis apertioribus explicantur. Et vnus locus
alteri conferri debet, vt post multos labores
post vigilias multas & orationes, verus sen-
sus inueniatur spiritu sancto donante. Neque
verò cessat Christus suam illustrare ecclesiam
qui etiam rudibus apostolis sensum aperuit,
vt intelligerent scripturas, hinc sponsam su-
am ecclesiam varijs adornauit officijs, stati-
bus ac munijs. Dedit enim teste Paulo, Quos-
dam apostolos, quosdam autem prophetas,
alios verò euangelistas, alios autem pastores,

Lu. 24.

Eph. 4.

& doctores ad consummationem sanctorum,
in opus ministerij: in ædificationem corpo-
 ris Christi. Et iterum Corinthijs scribit. Vni ^{1. Cor. 2.}
 cuique datur manifestatio spiritus ad utilita-
 tem (videlicet ecclesie) alij quidem datur
 per spiritum sermo sapientie, alij sermo scientie
 alij fides, alij operatio virtutum, alij pro-
 phetia, alij discretio spirituum, alij genera lin-
 guarum, alij interpretatio sermonum, hæc om-
nia operatur vnus atq; idē spiritus: diuidens
singulis prout vult. Itaq; ad sacros doctores
 diuine scripture assiduos scrutatores, & veros
 interpretes, recurrendum est. Nam teste Pe-
 tro Apostolo, Spiritu sancto inspirati locuti ^{2. Pet. 1.}
sunt sancti Dei homines.

Si ambiguitas ex his tolli nequeat: tunc ec-
 clesia est consulenda, Non enim minus colla-
 tum est authoritatis ecclesie quam synagoge:
 aut minus ei prouidit Christus. Ait enim Dñs
 Iudæis. Si difficile & ambiguum apud te iudici ^{Dent. 17.}
um esse prospexeris, & iudicium intra portas tu-
as videris verba variari, Surge & ascende ad
locum quem elegerit dominus Deus tuus, ve-
niesq; ad sacerdotes Leuitici generis, & ad iu-
dicem qui fuerit illo tempore, queresque ab e-
is: qui iudicabunt tibi iudicij veritatem. Et
facies quodcunque dixerint, qui præfunt lo-
co quem elegerit Dominus: sequerisque sen-
 tentiam

QUOMODO AGNOSCETVR

tentiam eorum. Nec declinabis ad dexteram
neq; ad sinistram. Qui autem superbierit no-
lens obedire sacerdotis imperio, qui eo tem-
pore ministrat domino Deo tuo : ex decre-
to iudicis, Morietur homo ille. Pensare libeat
verba. Quis locus quem iam elegit dominus,
Nonne Roma? Quis superior iudex, nonne
Papa? Itaque eius acquiesces iudicio. Si quis
hoc recusat subditur iusta pœna, morietur ho-
mo ille. Quod autem dominus suam nõ de-
ferat ecclesiam sed ei assistat, indicat ipse di-
cens, Ecce ego vobiscum sum usque ad cõsum-
mationem sæculi, dirigens, instruens, & saluans
ecclesiã, sponsam suam. Et iterum. Si duo ex
vobis consenserint super terram, de omni re
quacumque petierint, fiet illis à patre meo qui
in cœlis est. Et rursus. Cum venerit ille spiri-
tus veritatis docebit vos omnẽ veritatem. Et
Iacobus ait. Si quis indiget sapiẽtia postulet e-
am à Deo & dabitur illi. Si hoc permittitur
alicui personæ, Quid negabit Christus suæ ec-
clesiæ? Dixit aliquando sub lege Malachi-
as propheta. Labia sacerdotis custodiunt sci-
entiam, Et legem requirent ex ore eius, ange-
lus enim domini exercituũ est, audi verò quid
tribuat ecclesiæ Paulus. Scias (inquit discipu-
lo suo Timotheo) quomodo oporteat te in
domo Dei conuersari, quæ est ecclesia Dei vi-
ui:

dm 2
8
Mattb. 28.

Mattb. 18.
ioan. 16.

s. Timo. 3.

SCRIPTURAE INTELLC. 48

ui: columna & firmamentum veritatis. Ecce mi Philomathes non hunc aut illum quantumlibet eruditum vel eloquentē: sed ecclesiam vocat Paulus columnā ac basim veritatis. PHILOMATHES Ecclesia maximè relucet in concilijs œcumenicis: & ea aliquando errasse dicit Lutherus.

ORTHODOXVS Particularia aliquando errasse non inficior, Nam conciliū Africanum cui interfuit diuus Cyprianus erravit, statuens ab hæreticis baptizatos etiam in forma ecclesiæ baptizandos. In hoc hallucinati hi sunt estimātes spiritū sanctū ab hæreticis nō posse dari: cū eum non habeant. Romanus verò Pontifex eorum sententiam correxit. Nam sacramenta efficaciam suam non habent à ministro: Sed ex Christi institutione & merito passionis Christi, operante in sacramētis. Generalia verò cōcilia in facto aliquo decipi potuere. Et pro temporum, locorū, personarūque varietate, diuersa aliquando statuere. Absit autem vt in his quæ fidei sunt aliquādo aberrauerint, cū assistat eis Christus qui est ipsa veritas. Neque est quur miremur Lutherum, erroris calumniosè damnare concilia generalia. Qui non veretur asseuerare primum illud & apostolicum conciliū, à lapsu non fuisse purū, quod censuit legē &

QVOMODO AGNOSCE TVR

& opera necessaria ad iustitiam, & salutem, vt
suprà tetigimus. Hoc habet Lutherus pro do-
ctrinæ suæ scopo, vt omnes dicat errare sibi
contraria sentientes. Nam sibi arrogat quòd
sua doctrina sit Christi euangelium: quod ta-
men frequentissimè ex diametro repugnat.

2. Reg. 7.

PHILOMATHES Cyprianum tu ipse er-
rasse confiteris, Nathan hallucinatum non dif-
fiteris, dum consuleret Dauid domum ædifi-
care Domino, Spiritum quoque annuis men-
daces fuisse in ore prophetarum Baal, vt de-
ciperet Achab regem, velim igitur à te disce-
re quo pacto mihi exploratū esse poterit, qui
sacræ scripturæ veri interpretes, & vbi veri-
tatem dixerint.

3. Reg. 32.

ORTHODOXVS Respondebit tibi Ioan-
nes Roffen vir apprimè eruditus, veritate se-
ptima cōtra Bucerū differens, Sancti inquit,
etsi aliquando errauerunt, non tamè in om-
nibus. Id autem discernetur mutua scriptura-
rum, vel cæterorum interpretum, vel aposto-
licarum traditionum, vel generalium concili-
orum, vel ecclesiæ catholicæ cōsuetudinum,
vel demum omnium horum infinimul facta
collatione. Nam hæc ita se fulciunt, vt quic-
quid ab aliquo scriptum fuerit interprete, mo-
dò vigilanter hæc omnia sibi conferamus, fa-
cillimè deprehēdi poterit: verū an falsum fue-
rat,

rat, vt nihil oporteat propter alios in eis re-
 tos errores cætera contemnere. Quæ alioqui
 verè catholiceque tradiderunt. Animaduer-
 te ex his quàm facile hallucinari, & errare pos-
 sunt, qui textui hærentes sese magistros esti-
mant, Et quàm laboriosum sit, verū assequi
scripturæ intellectum.

*Si Papa valeat aliquid statuere à Christiano
 obseruandum. CAP. XXI.*

PHILOMATHES Quoniam confides
 pro te libenter mihi operam dare in adi-
 mendis meis scrupulis: statui quoque te
 percontari, si præter scripturæ interpre-
 tationem aliquid adimat Lutherus, potesta-
 ti Romani Pontificis.

ORTHOXVS Immo permulta. Odio
 non sat est læsisse æmulum, nisi exterminet: si
 nō desit facultas. Quia nanq; nō sinebat scele-
 stum apostatam ex sententia agere ac omnia
 inuertere pro libito summus pastor, sed ob
 pertinacem hæresim anathemate eum ferijt:
tanto animi liuore exarsit in Ro. Pōtificem,
vt omnes nocendi vires colligeret, nihilq; re-
linqueret intentatum quo illi apud omnes a-
trocem inuidiam conflaret. Hoc vel illa sola
 quæ ad Sicarium Desdre eructa verba, satis
 loquuntur & indicant. Sic volo (inquit) vt
 H deinceps